

MATKAKERTOMUS ISO/IEC JTC1 SC7 PLENARY KOKOUKSESTA 2015 (Rio de Janeiro, Brasilia)

Kokous:	28th ISO/IEC JTC1 SC7 Plenary (Software and systems engineering)
Aika:	10 – 15.5.2015
Paikka:	Rio de Janeiro, Brasilia, Banco do Brasil, useita toimipisteitä
Osanottajat:	154 osanottajaa 23 maasta. Suomesta Pekka Forselius ja Timo Varkoi.
Työryhmät:	Advisory Group, Plenary, SWG5, SWG22, WG2, WG4, WG6, WG7, WG10, WG19, WG20, WG21, WG24, WG26, WG28, WG42, voimassa olevat study groupit.
Jakelu:	<i>Suomen standardisoimisliitto SFS ry IT-toimialan yhteyshenkilöt</i> <i>FiSMA jäsenyritysten yhteyshenkilöt ja FiSMA hallitus</i> <i>sähköinen versio avoimessa jakelussa internetissä www.fisma.fi</i>

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	1
1. Yleistä.....	2
2. Strategiakokous	3
3. AG-kokous, sunnuntai 10.5. ja torstai 14.5.2015	4
4. Virallinen Plenary, maanantai 11.5. ja perjantai 15.5.2015	5
5. WG4 Tools and Methods	6
6. WG6 Software Product Quality Measurement and Evaluation.....	6
<i>Software Product and System Quality SQuaRE.....</i>	6
7. WG7 Life Cycle Management	7
8. WG10 Process Assessment.....	8
<i>WG10 Benchmarking</i>	9
9. WG20 Software and System Body of Knowledge and Professionalization	10
10. WG24 Life Cycle Profiles and Guidelines for VSE	11
11. WG26 Software Testing	12
12. SWG5 Standards Management	12
13. Suomen vastuut seuraavan vuoden aikana	12
14. Seuraavat kokoukset ja lisätiedot	13

1. Yleistä

SC7:n työalue on **ohjelmistotuotanto ja järjestelmäsuunnittelu** (Software and systems engineering). SC7:n alla toimii 12 työryhmää (WG), 5 – 50 henkilöä kussakin. Lisäksi SC7-alikomiteassa on kolme muuta pysyväisluonteista ryhmää. Kokousten välillä ja kokouksen aikana pidetään myös selvitysryhmien (Study Group) kokouksia, joissa valmistellaan uusia työaiheita. Plenary-kokoukset ovat täysistuntoja, joihin osallistuvat kaikki SC7:n työryhmät ja ne pidetään touko-kesäkuussa. Niissä päätetään esimerkiksi uusista työkohteista ehdotusten pohjalta (NWIP). Täysistuntojen välillä on Interim-kokouksia, joista osa on täysin työryhmäkohtaisia ja osa useammalle työryhmälle yhteisiä.

Rion kokousta isännöi Brasilian standardointiorganisaatio ABNT, joka oli saanut Banco de Brasil pankilta kokoontumistilat käyttöömmme. Suurimmat delegaatiot olivat Brasiliasta, Japanista, Kiinasta, Malesiasta ja USAsta.

Kolmesta edellisestä vuodesta poiketen tämän kokouksen edellä ei pidetty erillistä strategiasuunnittelupäivää. Sunnuntaiaamuna aloitettiin koko päivän kestäneellä Advisory Group- kokouksella, joka on tarkoitettu osallistujamaiden delegaatioiden ja työryhmien vetäjille. Kokouksessa keskusteltiin lyhyesti myös SC7:n strategiasta. Maanantaina aamupäivällä oli yhteinen avausplenary. Työryhmien työskentely alkoi maanantaina iltapäivällä. Tiistai, keskiviikko ja torstai olivat tiiviitä työpäiviä työryhmissä. Torstai-iltana oli toinen Advisory-kokous, jossa käytiin läpi perjantain loppuplenaryssä käsiteltävät päätökset. Työryhmät pitivät loppukokouksiaan perjantaina aamupäivällä. Koko SC7 piti loppukokouksensa perjantai-iltapäivällä.

Suomen delegaatio oli tällä kertaa vain kaksi henkeä, lähinnä rahoituksen niukkuuden takia. Timo Varkoi (Head of Delegation) osallistui Advisory Group:iin, Plenary-kokoukseen, WG7-, WG10-, WG24- ja SWG5-toimintaan. Pekka Forselius osallistui Advisory Group:iin, Plenary-kokoukseen, WG4-, WG10- ja WG20-toimintaan. Molemmat läsnä olleet keskustelivat myös lyhyesti WG21-työryhmän (IT Asset Management) uuden puheenjohtajan, Roger Cummingsin (US) kanssa. Tarkoitus oli osallistua myös WG6-toimintaan, mutta ryhmän sijoittuminen kohtuullisen kävelymatkan ulkopuolelle teki sen liian hankalaksi. Työryhmien nimi, kohdealue ja kokouksen tulokset ilmenevät tämän matkaraportin kohdista 5–11. Kuvassa Pekka ja Timo kokouspaikan vastaanottopisteen vieressä.

Kokouksessa oli osallistujille tervetuliaisvastaanotto tiistai-iltana. Tällä kertaa tapahtuman sponsorien puheenvuorot olivat hyvin lyhyitä, pääasiana oli tutustua osanottajiin pikkupurtavien ja juomien ohessa. Myös uuden polven bossanovaa kuultiin erittäin taitavan duon esittämänä. Keskiviikkoiltana oli vuorossa virallinen illallinen Porcão-ravintolassa loppumattomine grilliruokineen – tunnelma oli varsin väliaton ja innostunut. Torstai-iltana oli perinteinen viinikilpailu, johon osallistui puolentusinaa maata. Lajina oli punaviini ja voittajaksi oli äänestetty Brasilian tarjoama argentiinalainen viini.

Riossa oli loppusyksy ja ilmasto suomalaisillekin oikein sopiva: päivisin lämpötila oli 20-26 astetta, lempeä tuuli puhalteli vilvoittavasti eivätkä muutamat sadekuurotkaan juuri haitanneet. Suomen delegaatio majoittui Copacaban rannan läheisyydessä, joten maisemissakin riitti ihailtavaa.

2. Strategiakokous

Kuten edellä todettiin, varsinaista, kaikille halukkaille avointa strategiakokousta ei tällä kertaa järjestetty. Puheenjohtaja esitteli SC7:n nykytilanteen ja yhteenvedon aiempien vuosien (2012-2014) plenary-kokousten yhteydessä tehdyn strategiatyön tuloksista ja totesi, että ohjelmistojen, mutta etenkin kaiken aikaa kasvavien ja monimutkaistuvien järjestelmien hallinnan standardien kehittämiseksi haasteita riittää. Termit 'System of systems', 'Smart City', 'Internet of Things' jne. vilahtelevat yritysten ja yhteiskuntien tulevaisuuden näkymissä kiihtyvällä tahdilla, joten SC7:n on varmistuttava siitä että sen julkaisemat standardit tuottavat riittävän luottamuksen ja muodostavat harmonisen perustan visioiden toteuttamiselle. Alla on JTC1:n näkemys "Smart City" järjestelmäkokonaisuudesta (kuva 1).

Outcomes (ISO)	Economic Development	Well Being			Sustainability
	Innovation	Collaboration	Efficiency	Transparency	
IT Enabled Services "human centric" (ISO, IEC, JTC1)	e-Government Utilities Management	Public Safety Collaborative Services	Transport & Logistic Energy Management	Environmental Services Health Services	Security SC27 SC37
Applications categories (JTC 1)	Analytics SG Big Data	Transactional SC31 SWG 5 iOT	Collaborative SC36	Control SWG 5 iOT	
Integration (JTC 1)	Middleware SC38	Data & Ontologies SC32 SC24	Clouds SC38		
Interconnection (ITU and JTC 1)	Physical	Wireless	Networking SC6 SC25 SWG 5 iOT WG 7 SN	Engineering SC7 SC38 SC39 SC40	
Instrumentation (IEC and JTC 1)	Sensors WG 7 SN	Actuators SWG 5 iOT	Tags SC31		
The City (ISO and IEC)	Governance & Management SC40	Citizens Socio-economics	Infrastructure		

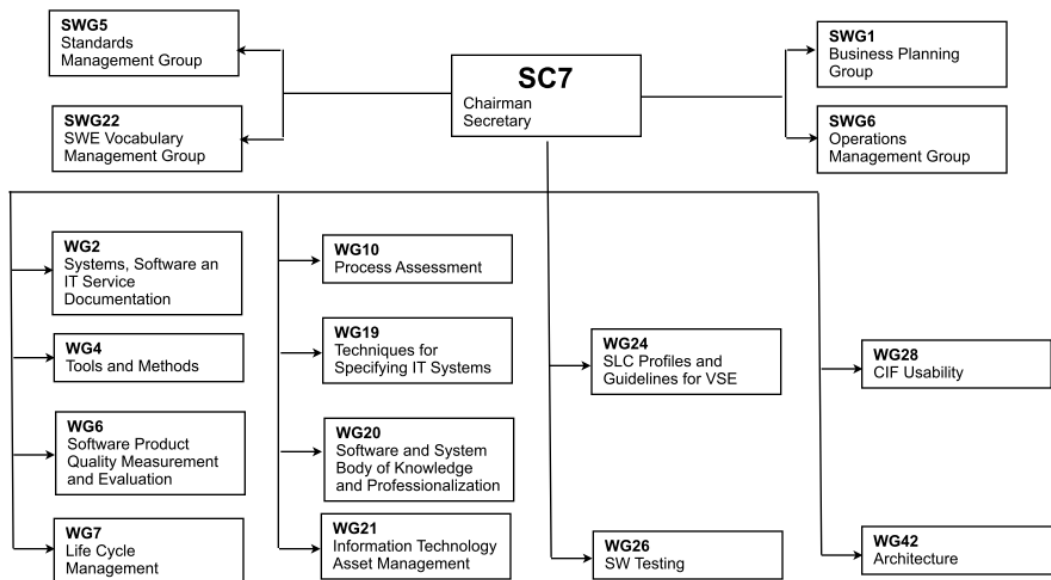
Kuva 1. Smart City järjestelmänäkökuulmasta

3. AG-kokous, sunnuntai 10.5. ja torstai 14.5.2015

Ensimmäisessä valmistelukokouksessa sunnuntaina (Advisory Group Meeting) otettiin esille asiat, jotka halutaan keskusteluihin mukaan viikon aikana. Paikalla AG-kokouksessa oli noin 35 henkilöä: 18 maan edustajat sekä työryhmien vetäjiä ja eri yhteisöjen edustajia. Kokouksessa puheenjohtaja raportoi SC7:n toiminnasta, iltapäivällä esiteltiin eri Study Group:ien raportit.

SC7:n sihteeri Witold Suryn (CA) esitteli seuraavia asioita:

- SC7 rakenne (kuva 2)
- kokouksessa 154 ilmoittautunutta
- SC7:ssa on nyt 40 osallistuvaa P-jäsenmaata ja 20 tarkkailevaa O-jäsenmaata
- julkaistuja voimassa olevia standardeja on 153, kahdeksan uutta, mutta kuusi vanhimmasta päästä oli myös päästetty raukeamaan 2014 kokouksen jälkeen
- 47 menossa olevaa projektia (kaksi vähemmän kuin 2014)
- uudet ISO Directives, ed 2015, dokumenttien elinkaari, voimassaolevat ohjeet ovat saatavilla
- jokaisen työryhmän jokaisen projektin seuraava vaihe tulee viedä SC7:n sihteerin tiedoksi mahdollisimman nopeasti, ettei projekti joudu vahingossa 'vaarantuneiden työkohteiden' listalle

Kuva 2. SC7 nykyiset työryhmät (2015)

Puheenjohtaja jatkoi asioiden käsittelyä:

- puheenjohtaja totesi aloittavansa nyt viimeisen kahden vuoden kautensa, jonka aikana seuraaja pitäisi löytää ja sisäanjaa
- samoin sihteeri aikoo lopettaa samaan aikaan
- Kanada, joka on vastannut molempien nyt aukeavien positioiden täyttämistä jo yli 20 vuoden ajan, ilmoitti jättävänsä tehtävät nyt muiden täytettäväksi; tietoa eri maiden halukkuudesta ja mahdollisuuksista niiden vaativien tehtävien vastaanottamiseen ei ole tuotu esiin. Kanadan vetäytyminen vastuusta oli ehkä tämän kokouksen suurin yllätys.
- WG20 convenor vaihtuu: Juan Garbajosa lopettaa, eikä kyennyt osallistumaan enää tähänkään kokoukseen, tilalle tulee Hironori Washizaki (JP)

SWG5:n työstä raportoi erikoistyöryhmän puheenjohtaja Michael Crerar. Ryhmän työstä kerrotaan tarkemmin omassa luvussaan. Erityisesti korostettuna vaatimuksena Crerar muistutti että jokaisen muun työryhmän tulee

lähettää tiedot uusista projektiehdotuksistaan mahdollisimman ajoissa SWG5:lle, joka vastaa SC7:n projektien harmonisoinnista.

SC7 perustaa selvitysryhmän (study group) aina, kun on tarpeen selvittää uusien standardointikohteiden tarvetta ja pohjustaa niiden aloittamista. Selvitysryhmä toimii aina kahden plenaryn välillä ja se voidaan tarvittaessa uudistaa. Listattuja selvitysryhmiä oli tällä kertaa kolme:

- Gamification study group, joka ei ollut taaskaan tehnyt mitään
- Ontologiaryhmä oli ilmoittanut, ettei se pysty täyttämään SWG5:n kommentteja ja sen työ loppui nyt
- Standardien 19770 ja 20000 prosessien harmonisointi, joka WG21:n puheenjohtajan mukaan ei ole tuottanut aikoihin mitään uutta tietoa.

Yhteenvetona selvitysryhmien hyödyllisyydestä SC7:n työlle voidaan todeta että ne eivät ainakaan nykyisillä evästyksillä ja nykyisen resursointimallin kautta ole viime aikoina johtaneet uusiin standardeihin.

Viimeisenä asiana kerrattiin plenaryn tehtävät ja SC7:n tämän viikon käsiteltävät asiat.

Torstai-iltana oli toinen AG-kokous, jossa käytiin läpi joitakin viikon aikana tehtyjä selvityksiä ja plenaryn päätösehdotukset. Kuvassa näkyy kaksituntisen AG-kokouksen tiivis tunnelma.

ISON edustaja, projekti-päällikkö Maho Takahashi

piti mielenkiintoisen esitelmän uusista menettelytavoista, dokumenttien aikatauluista ja standardoinnin työkaluista. Muutokset ovat tulleet voimaan vuoden alusta, mm. uusi standardidokumenttien XML-pohja on saatavilla. Moni asia äänestysprosessissa sekä dokumenttien käsittelyssä on muuttunut, esimerkiksi CD-äänestysaika on nyt oletuksena 2 kk ja TS- ja TR-dokumenttien käsittely on suoraviivaistunut merkittävästi.

SWG5 raportoi omasta työstään liittyen mm. Ontology-työn edistämiseen yhdessä WG42:n kanssa ja Gamification-työn uudelleenkäynnistämiseen.

4. Virallinen Plenary, maanantai 11.5. ja perjantai 15.5.2015

Plenaryn avajaisissa isännät toivottivat kansainväliset vieraansa tervetulleiksi kiitettävän lyhyillä puheenvuoroilla.

Sen jälkeen pidettiin osallistuja- ja tarkkailijamaiden, liitännäisorganisaatioiden sekä työryhmien nimenhuuto. Osallistujia on yhteensä 154, osallistujamaita 23.

Puheenjohtaja esitteli paikalla olevalle, AG-kokousta huomattavasti laajemmalle yleisölle edellisenä päivänä Advisory Groupissa sovitut tavoitteet ja tehtävät.

Loppuplenary perjantaina alkoi taas osallistujien nimenhuudolla. Kukin työryhmä piti lyhyen esityksen aikaansaannoksistaan ja kiitti Brasilian isäntiä erinomaisesta kokouksesta.

AG-kokouksessa käsiteltäviä päätösehdotuksia korjailtiin jonkin verran valmistelun pikkuvirheiden takia. Suurempia erimielisyyksiä ei nyt tullut esille. WG19 on saanut työnsä tehtyä ja toiminnan jatkamisesta päätetään seuraavassa Plenaryssä. Työryhmä joko lopetetaan tai sitten sille tulee uusia tehtäviä System of systems – aihepiiristä. Eniten keskustelua herätti ontuva yhteistyö niin SC27:n kuin SC40:n kanssa. SC40:n osalta kyse

lienee ensisijaisesti väärinymmärryksistä ja Special Liaison Group:in (SLG5) puheenjohtajan (US) passiivisuudesta. SC27:n osalta uudistettiin SLG2 ja siinäkin puheenjohtajalta (JP) odotetaan tehokkaampaa yhteydenpitoa.

Puheenjohtaja pyysi jäsenmailta ehdotusta uudesta SC7:n vastuorganisaatiosta viimeistään seuraavaan Plenary-kokoukseen, jotta vetovastuu Kanadalta ehditään siirtämään. WG20:n uudeksi puheenjohtajaksi nimitettiin Hironori Washizaki Japanista.

Päätöslauselmissa kiiteltiin kaikki valmistuneiden standardien tekoon osallistuneet sekä kokouksen isännät ja sponsorit. Lopuksi Kiina esitteli seuraavaa Plenary-kohdetta, kokouspaikka on Suzhoussa Taihu International Conference Center, noin 80 km Shanghaista.

5. WG4 Tools and Methods

WG4 on ohjelmistotyövälineisiin ja ohjelmistotuotelinjoihin liittyviin standardeihin keskittyvä työryhmä. Pekka vieraili työryhmässä torstaina kuulemassa sen työn etenemisestä Riossa. Työryhmällä on vähiin resursseihin nähden monta projektia käynnissä. Enemmän tai vähemmän aktiivisia projekteja on nyt 11 ja lisäksi pari selvitystyötä jonossa odottamassa (Issue Management tools ja Build Management tools). Testaustyövälinestandardi (ISO/IEC 30130 - Capabilities of software testing tools) etenee omaa tahtiaan ilman ongelmia. Se on menossa seuraavaksi DIS-äänestykseen. Työkalujen valintaan ohjeistusta antava dokumentti (ISO/IEC 20741 - Guidelines for the Evaluation and Selection of software and System Engineering tools) on samassa vaiheessa. Tuotelinjastandardeista (ISO/IEC 2655x-sarja) peräti kahdeksan oli Rion kokouksen agendalla. Niistä kolme (26550, 26551, 26555) oli ollut Revision DIS-äänestyksessä ennen Rion kokousta ja niihin saadut kommentit ratkottiin, mutta koska kaikki editorit eivät olleet Riossa paikalla, annettiin poissa olleille vielä kuukausi aikaa paikalla olleiden laatimien resoluutioiden kommentointiin ja viimeistelyyn ennen dokumenttien lähettämistä seuraavalle äänestyskierrokselle (3*FDIS).

Erikoisuus WG4:ssä oli kiinalaisten halu "Trustworthiness"-standardin tuottamiseen. He ovat yrittäneet samaa jo aiemmin työryhmien WG6 ja WG25 kautta, mutta ovat tulleet torjutuiksi tai työ on jäänyt kesken SC7:n uudelleenorganisoinnin takia. Nyt näyttää että aiheesta käynnistyy joka tapauksessa selvitysryhmä, vaikka on vaikea nähdä mitä tällä aiheella on työkalujen (WG4:n pääaihe) kanssa tekemistä, tai mitä siitä yleensäkin voisi standardoida. Vaikuttaa jotenkin resurssien tuhlaamiselta, mutta annetaan kiinalaisten nyt yrittää.

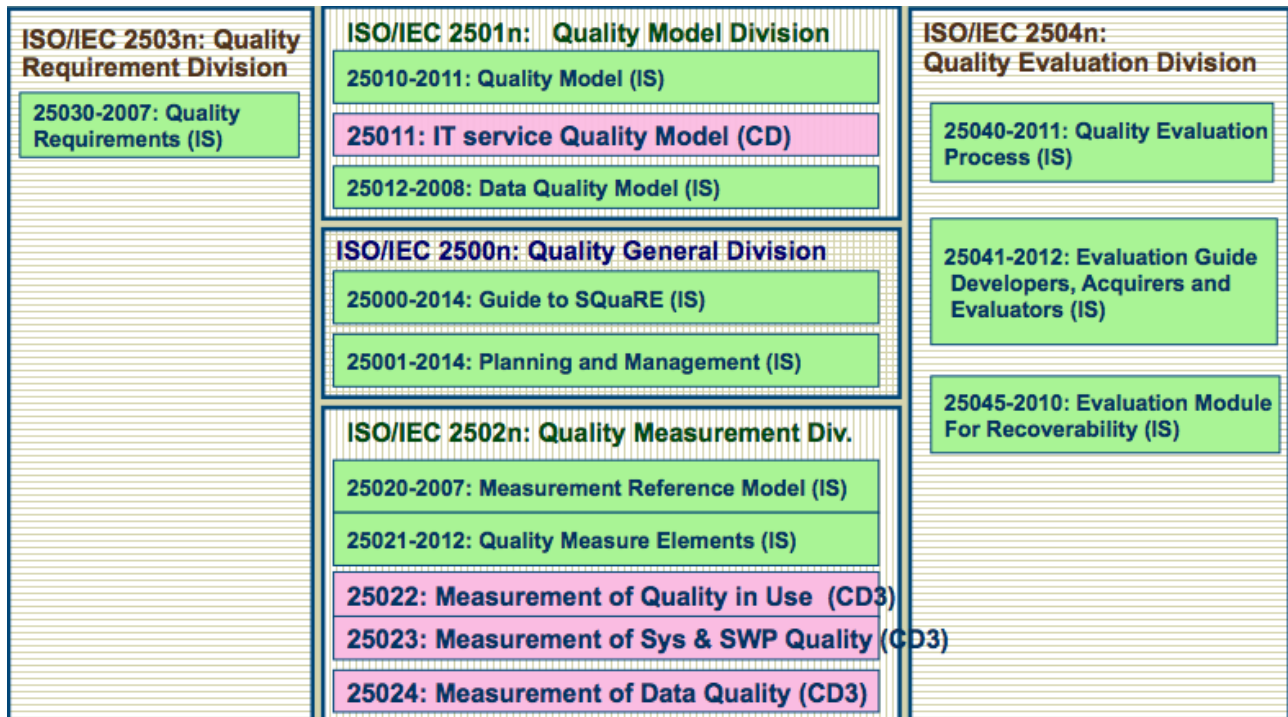
Lisätietoja WG4: Timo Käkölä, Jyväskylän yliopista, timo.kakola (a) jyu.fi
Pekka Forselius, FiSMA ry, pekka.forselius (a) fisma.fi

6. WG6 Software Product Quality Measurement and Evaluation

Software Product and System Quality SQuaRE

WG6 on ohjelmistotuotelaatuun (standardiperhe SQuaRE eli ISO25000) keskittyvä työryhmä. Työryhmä on yksi SC 7:n pisimpään työskennelleitä ryhmiä ja tämä kokous oli järjestyksessä ryhmän 48. kokous. WG6 sisältää nykyisin myös entisen WG12:n Functional Size Measurement ryhmän ylläpidettävät ja uudet kohteet. Tämän vuoden kokoukseen oli ilmoittautunut peräti 30 eksperttiä 11 maasta, mutta ainakin USA:n ja Intian edustajat olivat jääneet pois viisumiongelmiensa vuoksi. Suomenkin edustus jäi pelkästään nimelliseksi, koska WG6 oli sijoitettu eri puolelle kaupunkia kuin muut työryhmät, joihin edustajamme osallistuivat. Tämä WG6-kokous oli ensimmäinen uuden puheenjohtajan Toshihiro Komiyaman johtama plenarytapaaminen.

Viimeisten kymmenen vuoden ajan WG6 on tehnyt uutta standardiperhettä ohjelmistotuote- ja järjestelmälaatuun. Työn pohjana ovat olleet aiemmat standardit 9126 ja 14598, uuden standardiperheen tarkoitus on ollut selkiyttää tuotelaatu yhtenäiseksi prosessiajatteluna ensin laatuvaatimukset, sitten laadun kontrollointi kehityksen aikana ja arviointi käyttäen tehokkaita mittareita laadun kontrollointiin. Standardiperheen rakenne on kuvassa 3.

Kuva 3. SQuaRE-standardiperhe.

Vaikka WG6:n kokouksiin ei pystyttykään tällä kertaa osallistumaan, oli sähköposteista helppo havaita työn intensiivisyys kyseisessä WG:ssä. Ryhmä pommitti jakelulistallaan olevia noin 25 sähköpostiviestin päivävauhdilla. Aktiivisia työkohteita Rirossa olivat SQuaRE-sarjan osista 25011, 25022, 25023, 25024 ja 25030.

WG6:lla aiemmin työn alla ollut tekninen raportti TR 12182: "Framework for categorization of IT systems and software, and guide for applying it" oli valmistunut ja julkaistiin juuri Rion kokouksen alla.

FSM-alityöryhmällä ei ollut yhtään aktiivista työkohdetta tässä kokouksessa. Seuraavina ylläpitovaiheeseen (Systematic Review, SR) ovat tulossa ISO/IEC 14143-1:2007 (Concepts and definitions for Functional Size Measurement), Nesma-menetelmä ja FiSMA-menetelmä.

Lisätietoja WG6: Markku Tukiainen, Markku.Tukiainen (a) uef.fi
Itä-Suomen yliopisto, Tietojenkäsittelytieteen laitos

7. WG7 Life Cycle Management

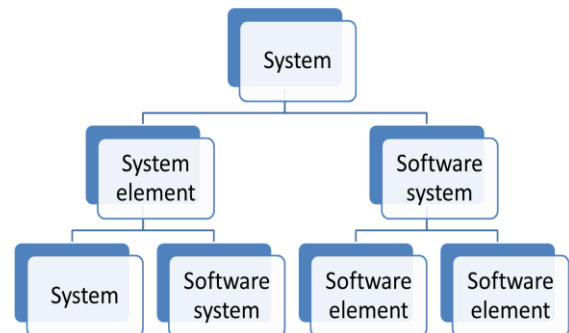
WG7:n keskeiset standardit ovat elinkaari-prosessien mallit Software (12207) ja Systems Engineering (15288).

15288-standardi on nyt julkaisuvaiheessa. Valtaosa viikosta kului 12207 (CD3) kommenttien käsittelyyn. Kaikkea ei saatu tehtyä ja loppuosa hoidetaan WebEx-kokouksena 15.6. Edelleen WG7:n on tarkoitus pitää 15288- ja 12207-prosessit tarkoituksen ja tuotosten (purpose, outcomes) osalta samoina, ohjelmistokehityksen muutokset tehdään vain aktiviteetti- ja tehtävätasolla (activities, tasks). Suunnitelma on, että 12207 jaettavaksi kahteen osaan: Part 1 olisi varsinainen uusi 12207 ja Part 2 sisältäisi mappauksen 12207:2008 versioon. Lisäksi tulisi Part 3 Software product guidelines, eli ohjeistus standardin käyttämisestä ohjelmistotuotteiden tekemisessä.

Australia ja Ranska haluavat uudistaa koko 12207 standardin ohjelmistotuotestandardiksi ja Japani haluaa yhteensopivuuden 12207:2008 versioon. Australian ehdotuksesta perustettiin Study Group vaihtoehtojen kartoittamiseksi, Timo lupasi osallistua työhön.

Keskustelujen perusteella 12207 hakee vielä tarkoitustaan – edelleenkin ihmetystä herättivät termit 'software system' ja 'software intensive system'. Nykymääritelmillä ensimmäisessä on paljon softaa ja jonkin verran hardwarea, toisessa ohjelmisto on tärkeässä roolissa. Ehdotin kuvan mukaista määrittelyä, että software system on sama kuin system element 15288:ssa ja software intensive system on sellainen, jossa valtaosa vaatimuksista on toteutettu ohjelmistolla. Editorit lupasivat harkita asiaa. Toisaalta, yksikin määritelmä pitäisi riittää. Jopa yleensä niin tehokkaassa ja määrätietoisessa WG7:ssa keskustelu ja tunteet välillä kiihtyivät, kun asiat eivät tahtoneet edetä.

Software-intensive system

WG7 on saanut vuoden aikana julkaistua:

- ISO/IEC 15288 – System life cycle processes (tulossa)
- ISO/IEC 16350 Application Management
- ISO/IEC TR 30103 Framework for Product Quality Achievement
- ISO/IEC 90003 – Guidelines for the Application of ISO 9001:2008 to Computer Software

Lisäksi ISO/IEC 24748 Life cycle management - Part 4: Systems engineering planning on FDIS-äänestyksessä.

24748 standardit on tehty ohjeiksi 15288 ja 12207 standardien hyödyntämiseen; 30103 on ohje 15288:n hyödyntämiseen erityisesti, kun tuotteiden ja palvelujen laatu korostuu.

WG7:n kokouksessa oli 28 osallistujaa. Puheenjohtaja Anatol Kark (CA) jatkaa enää vuoden WG7:n vetäjänä.

Lisätietoja WG7: Timo Varkoi, FISMA ry, timo.varkoi (a) fisma.fi

8. WG10 Process Assessment

Edustettuina työryhmässä oli 8 maata (AU, DE, FI, IN, JP, KR, LX, UK) ja paikalla noin 10 asiantuntijaa. Alec Dorling (UK) toimi taas puheenjohtajana. Tällä kertaa sihteeri Alastair Walker (ZA) ei päässyt osallistumaan. Suomen edustajista Timo osallistui Process Assessment-standardien työstämiseen ja Pekka WG10:n työlialle niinkään kuuluvien IT Project Performance Benchmarking työkohteiden edistämiseen k.o. alatyöryhmässä.

Kokous aloitettiin työohjelman tarkennuksella. WG10 kokoontui nyt varsin kevyellä ohjelmalla, koska kahden standardin (ISO/IEC 33063 Software testing PAM (FDIS) ja ISO/IEC 33010 Guide to performing assessment (PDTR)) äänestys oli viivästynyt ja niistä ei nyt voinut keskustella. Myöskään mitkään viime vuoden Sydneyn kokouksessa sovitut selvitysryhmät eivät olleet saaneet raportteja aikaiseksi.

Kommenttien käsittely rajautui 33050-4 IT security management PRM (PDS2) ISO/IEC 33070-4 IT security management PAM (PDS2) standardiluonnoksiin. Kommentit saatiin käsiteltyä Timon tuuratussa Alastair Walkeria, mutta yksi hämmäntävä muutoskin saatiin aikaiseksi. Arviointimalleihin on tarkoituksella, johdonmukaisten arviointitulosten aikaansaamiseksi, lisätty vaatimus siitä, että peruskäytäntö voi viitata vain yhteen tuotokseen (outcome). Yllättäen Luxemburgin ehdotus siitä, että lause muutetaan sallimaan montamoneen-suhteet hyväksyttiin, vain Suomen vastustaessa muutosta. Teoriassa tämä mahdollistaa sen, että yhdellä peruskäytännöllä voidaan haluttaessa kattaa koko prosessi. Toisaalta, nyt yksittäisen tuotoksen saavuttamista ei voi näillä malleilla enää osoittaa. Melkoinen linjanveto varsin kevyillä perusteilla!

Keskiviikkona käytiin lyhyt keskustelu WG10 Business Planista, pieniä muutoksia ja tarkennuksia lähetettiin sihteerille ylläpidettäväksi. Lisäksi WG10:lle on tullut tavaksi muuttaa standardien numerointia joka kokouksessa, paikallaolijoiden mieltymyksistä riippuen. 33050-4:stä tulee – ainakin hetkeksi – 33051 ja 33070-4:stä 33071.

Arviointimallit 33060, 33061, 33063, 33064

Viimein saatiin myös tehtyä päätös tulevista arviointimalleista. Päätös on viivästynyt 12207:n ongelmien takia (kts. WG7). Työ aloitetaan 15288:2015:n pohjalta siten, että 33060-malliin tulevat järjestelmäsuunnittelun (SE) perusprosessit (tekniset ja projektinhallinta), johtamisen prosessit jäävät odottamaan yleisen management system mallin tekemistä – tosin prosessit ovat jo IT security management malleissa. 33061:n tehdään aluksi käyttäen 12207:2008 ohjelmistokehityksen teknisiä ja tukiprosesseja. Kyvykkyyssuolottuvuuden yleiset käytännöt (generic practices) lisätään liitteeksi 33020-standardiin (tästä tulee 33020 AMD:2016). Yleiset resurssit ja työtulokset jäävät yksittäisten mallien tarveharkintaan. Hyvä puoli tässä päätöksessä on, että malleista tulee modulaarisia ja niiden ylläpito on helpompaa viitemallien muuttuessa. Valitettavasti jatkossa arvioinneissa tarvitaan useita standardeja, toisaalta yleensä arvioinneissa käytetään jotain työkalua, jolloin ongelma koskee ensisijaisesti työkalujen kehittäjiä. Harmittavasti ISO on kiristänyt copyright-politiikkaansa ja poistaa nykyisin arviointimalleista lauseen, jolla niiden sisällön käyttö sallittiin arvioinneissa.

Työn alla olevat standardit:

- IS 33020 AMD Measurement Framework for assessment of process capability, yleiset käytännöt liitteeksi
- 33061 Process capability assessment model for software life cycle processes; entinen 15504-5;
- 33060 Process capability assessment model for systems life cycle processes; entinen 15504-6;
- 33063 Process assessment model for software testing (FDIS-äänestys)
- 33064 Safety extension process assessment model
- 33051 IT security management PRM
- 33071 IT security management PAM

Julkaistut standardit:

- IS 33001 Concepts & Terminology
- IS 33002 Requirements for process assessment
- IS 33003 Requirements for process measurement frameworks
- IS 33004 Requirements for process models
- TR 33014 Guide for process improvement
- IS 33020 Measurement Framework for assessment of process capability

WG10 Benchmarking

IT Project Performance Benchmarking-standardeista on jo aiemmin julkaistu kaksi: IS ISO/IEC 29155-1:2011 IT Project Performance Benchmarking Framework ja IS ISO/IEC 29155-2:2013 Requirements for IT Project Performance Benchmarking. Sarjan kolmas osa käsittelee benchmarking-raportointia ja neljäs datan keräämistä ja ylläpitoa. Vielä idea-asteella oleva viides osa tultaneen julkaisemaan teknisenä raporttina, jossa esitellään esimerkkien avulla oikean vertailuaineiston valitseminen benchmarkingia varten (IT Project Performance Benchmarking Domains).

Rion kokouksessa editorit viimeistelivät Vigon interim-kokouksessa aloittamansa Part 3-paketin kokoamisen julkaisemista varten. Part 3 oli läpäissyt DIS-äänestyksen ilman ainuttakaan vastustavaa ääntä, joten se tullaan nyt julkaisemaan IS-tasoisena vielä vuoden 2015 aikana. Part 4:n CD-äänestyksen kommentit oli myös ratkaistu pääosin Vigon interim-kokouksessa, mutta editorit tekivät vielä Riossa dokumentin rakennetta selkeyttäviä korjauksia ennen paketin lähettämistä DIS-äänestykseen. Part 4 on nyt valmis ja WG10:n puheenjohtajan mukaan myös toimitettu ISO:n sihteeristölle äänestysttämistä varten. Koska DIS-äänestys kestää nykyisin 5 kuukautta ja sen valmisteleminen ISO:ssa vielä yhden lisäkuukauden, ei Part 4:n äänestystuloksia ole mahdollista

saada ennen seuraavaa WG10:n Interim-kokousta. Siksi editorien tarkoituksena on jäädä pois New Yorkin kokouksesta ja järjestää myöhemmin syksyllä erillinen työkokous sekä yhteinen online-käsittely DIS-äänestyksen kommentteille.

Varmistaakseen 29155-sarjan kokonaisuuden hallintaa editorit valmistelivat jo Rion kokouksen aikana tarpeelliset muutokset Systematic Review-vaiheeseen tulevaan ykkösosaan (Concepts and definitions). Muutostarve on puhtaasti esitystapaan liittyvää (Editorial). Myöhemmin julkaistuissa osissa annetut uudet määritelmät keskitetään Part 1:een. Myös muutama sarjan kaikkien standardien johdantoon liittyvä kuvaus on muuttunut ja täsmentynyt Part 1:n ensimmäisen julkaisemisen jälkeen. Kuvassa 4 on Benchmarking-standardisarjan kokonaisuuskaulu kymmenen vuoden ajalle vuodesta 2008 alkaen. Osan 5 hahmottelu käynnistettiin Rion kokouksen loppupäivien aikana.

ISO/IEC 29155 Series IT Project performance benchmarking											
Part	Explanation	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	Concepts and definitions	WD →	CD →	FGD →	FDIS →	IS					
2	Requirements		PWD →	WD →	CD1 →	CD2 →	DIS →				
3	Reporting					PWD →	WD →	CD →	DIS →		
4	Data collection					PWD →	WD →	CD →	DIS →		
5	Benchmarking Domain								PWD →	PDTR →	TR
6 - ...	Any other parts										Will be scheduled later
		PWD = Preliminary working draft WD = Working draft CD = Committee draft (there may be several CD's) FGD = Final committee draft DIS = Draft International Standard FDIS = Final draft international standard IS = International standard WD → CD → DIS → IS is the shortest way to IS									

Kuva 4. Sarjan 29155 standardien kokonaisuuskaulu 2008-2017

Lisätietoja WG10: Timo Varkoi, FiSMA ry, timo.varkoi (a) fisma.fi
Pekka Forselius, FiSMA ry, pekka.forselius (a) fisma.fi

9. WG20 Software and System Body of Knowledge and Professionalization

WG20 on IT-henkilösertifiointiin ja tietämuskokoelmiin keskittyvä työryhmä "Software and Systems Bodies of Knowledge and Professionalization". Työryhmä on pysynyt koko olemassaolonsa ajan pienenä. Riossa siihen osallistui yhteensä vain 7 henkilöä 6:sta maasta, mutta kokoaikaisia resursseja paikalla oli ainoastaan kolme. Lisäksi ryhmän edellinen, juuri vetäytynyt puheenjohtaja Juan Garbajosa Espanjasta ja ISO/IEC 24773 editori Pieter Botma IEEE:stä osallistuivat työskentelyyn etäyhteyden avulla. Uutena, vasta Rion kokouksessa virallisesti valittuna WG20:n puheenjohtajana toimii professori Hironori Washizaki Japanista. Ryhmän pääasiallisten työkohteiden alkuperän vuoksi sen työskentelyä hallitsee amerikkalaisten järjestöjen IEEE:n ja INCOSE:n voimakas veto, johon sitten japanilaiset ja eurooppalaiset (CEN/WS ICT SKILLS WORKSHOP) pyrkivät tuomaan oman näkemyksensä. Pekka osallistui WG20 ryhmän kokoukseen torstaina aamupäivällä. WG20-ryhmällä on tällä hetkellä aktiivisen työn alla:

- ISO/IEC DTR 19759 (SWEBOK 3.0) oli ollut SC7:n sisällä DTR-äänestyksessä. Alkuperäinen SWEBOK on IEEE:n kokoama BoK ohjelmistotuotannon tietämyksestä, sen ensimmäinen versio hyväksyttiin 2004 ja uusin versio 3 hyväksyttiin IEEE:n sisällä joulukuussa 2013. Se sisältää 15 osaamisaluetta (KA, Knowledge

Areas) ja joukon liitteitä. DTR-äänestyksen kommentit oli periaatteessa käsitelty ja kaikki hylätty, ilmeisesti IEEE:n vaatimuksesta. Sinänsä asialliset, lähinnä epäjohdonmukaisuuksiin liittyneet kommentit on toimitettu IEEE:n editorien tietoon, mahdollisesti seuraavassa versiossa huomioitaviksi. Näyttää siltä että IEEE yrittää rajoittaa uuden version muutoksia – ettei vain pääsisi käymään niin että ISO:n versio menisi sisällöllisesti ohi sen omasta standardista. IEEE:n julkaisuakataulu on nimittäin ISO/IEC:n uutta teknisten raporttien julkaisuprosessia hitaampi, ja nyt käsitellyissä kommentteissa on huomattu muutama epäjohdonmukaisuus, jotka IEEE:n SWEBOOKissa korjaantuvat aikaisintaan seuraavaan versioon.

- ISO/IEC 24773 Software engineering — Certification of software engineering professionals – Comparison framework on julkaistu vuonna 2008, mutta nyt se ollaan hajottamassa moniosaiseksi sarjaksi. Hieman ehkä normaalista poiketen sarjan käsitteet ja konseptit ollaan jättämässä kakkososaan. Aloittaminen suoraan prosesseista ("Requirements for...") johtuu siitä että työskentelyn pohjaksi on valmiina varsin kypsä INCOSEn käsikirja (INCOS (2015): Systems Engineering Handbook: A Guide for System Lifecycle Processes and Activities, 4th ed). WG20 kaipaa myös Suomelta kannatusta Part 1:n pian avautuvaan NWIP-äänestykseen.
- WG20:n aihepiiri on edellä mainittujen amerikkalaisten järjestöjen lisäksi myös vahvasti CASCON vartioima. ISO:n sihteeristö toimii ehkä parhaana välittäjänä CASCON suunnasta nousevien ongelmien ja haasteiden ratkaisemisessa. Sama CASCON vartiointi kohdistuu myös työryhmiin WG10 ja WG24.

WG20:n tehtävänä on ohjelmistotuotannon ja järjestelmäsuunnittelun relevanttien tietämuskokeelmien julkaisu. Pohjatyö on usein tehty jo jossain muualla, mutta ISO/IEC:n tiukat tekijänoikeusvaatimukset alkuperäisten omistajaorganisaatioiden suuntaan tahtovat haitata jokaista uutta työkohdetta tämän työryhmän toiminta-alueella.

Lisätietoja WG20: Pekka Forselius, FiSMA ry, pekka.forselius (a) fisma.fi

10. WG24 Life Cycle Profiles and Guidelines for VSE

Very Small Entities (VSEs) eli "varsin pienet yksiköt" tarkoittaa ohjelmistoja tuottavia organisaatioita (esim. yritys, osasto, projekti), joissa on enintään 25 henkilöä. VSE-profiili määrittelee pienille yksiköille sopivan osajoukon ISO/IEC standardeista (prosessit, työtulokset ja arviointi).

Kokouksessa oli taas runsaasti osallistujia, parhaimmillaan yli 30 (Argentiina, Japani, Intia, Korea, Thaimaa, Kanada, Meksiko, Brasilia, Belgia, Uruguay, Suomi, Espanja).

Ryhmässä on tullut esiin merkittäviä linjaeroja: Kanada haluaa noudattaa edelleen mallien tekemisessä profiilien käyttöä, eli VSE mallit perustuvat olemassa oleviin standardeihin. Latinalaiset maat puolestaan haluavat luopua profiileista liian rajoittavina ja vaikeina. Tämä johtaisi siihen, että WG24 alkaisi tehdä itse prosessi- ja arviointimallit. Lisäksi VSE leimasta halutaan eroon, eli WG24 alkaisi tehdä omin päin lähes kaikkea mitä SC7 tekee. Ryhmässä äänestettiin myös sihteerin vaihtamisesta, vaihtoehtona olivat Kanadan ja Espanjan ehdokkaat, äänestys päättyi tasan ja tilanne jäi auki. SC7:n puheenjohtaja kävi sovittelemassa tilannetta ja asiat sovittiin hoidettavaksi kahdessa puhelinkokouksessa kesän aikana. Ryhmään nimettiin varapuheenjohtajaksi Gisele Villas-Boas Brasiliasta. Työryhmän Business Planiin halutaan kommentteja WG7- ja WG10-työryhmistä. Varkoi on nimetty WG10:ssä yhteyshenkilöksi, joten tämäkin tulee tehtäväksi.

Kokouksessa käsiteltiin runsaasti uusia standardiluonnoksia ja niiden kommentteja. Uutena sovellusalueena otetaan nyt mukaan ketterään kehitykseen sopivat mallit. Palveluhallinnan mallien kehittämistä vastustavat SC40 ja Intia. Lisäksi arviointimalleihin oli keksitty omat tasot (alfa, beta, gamma) ja niitä vastaavat prosessiattribuutit. Mallissa käytettiin WG10:n materiaalia, joten pyysin, että ainakin capability korvataan jollakin muulla termillä sekaannuksen vähentämiseksi.

Lisätietoja WG24: Timo Varkoi, FiSMA ry, timo.varkoi (a) fisma.fi

11. WG26 Software Testing

WG26 on ohjelmistojen testaukseen keskittyvä työryhmä, jonka tavoitteena on luoda yhtenäinen standardijoukko, joka kattaa koko ohjelmisto- ja järjestelmätestauksen elinkaaren. Tämän vuoden plenarykokoukseen osallistui yli 20 eksperttiä 9:stä maasta. Työryhmän tärkein työkohte on ollut viisiosainen testausstandardi ISO/IEC 29119. Valitettavasti Suomen edustajilla ei ollut tällä kertaa mahdollisuutta osallistua WG26:n työskentelyyn lainkaan, osittain muiden velvollisuuksien vuoksi, mutta myös siksi että WG26 kokoontui WG6:n tapaan turhan kaukana pääasiallisista työkohteistamme.

Lisätietoja WG26: Ossi Taipale, LUT, ossi.taipale (a) lut.fi

12. SWG5 Standards Management

Työryhmä hallinnoi SC7:n standardi- ja projektiportfoliota. Työryhmän puheenjohtaja on Michael Crerar USAsta. Osallistujia oli nyt 6 (AU, US, FI, JP, IN). Viikon aikana kokouksia oli yksi. Työtä oli harvinaisen vähän, koska yhtään uutta työkohteetta ei ollut toimitettu SWG5:n tarkastettavaksi. Asiasta muistutettiin työryhmien vetäjiä Plenaryssä.

Viikon aikana kävimme keskustelua WG42:n (Architecture) kanssa Ontology-työn jatkamisesta. Ajatukset olivat hyvin käytännönläheisiä ja toteuttamiskelpoisia. WG42:ssa olisi selvästi asiantuntemusta, tosin kovin suurta innostusta ei aluksi ollut havaittavissa. Vastaavaa työtä on tehty muuallakin, esimerkkinä mainittiin EuroSTEP-projekti ja AP 233 (ISO 10303). Lopulta saatiin kuitenkin hyvä ratkaisu: WG42 tutkii asiaa syys-lokakuun aikana ja Johan Bendz kutsuu asiantuntijaryhmän kokoon; seuraavassa Interim-kokouksessa päätetään jatkosta.

Gamification study groupin herätettiin henkiin jo kolmannen kerran. Vetäjä on edelleen Jason Keogh Irlannista, mutta muut jäsenet tulevat nyt Intiasta. Ilmeisesti aiheesta on hankala löytää standardoitavaa ainakaan SC7:n osalta.

Ryhmä sai tehtäväkseen myös kommentoida JTC1:n Systems Integration Manual:ia. Työn takaraja on toukokuun lopussa.

Lisätietoja SWG5: Timo Varkoi, FISMA ry, timo.varkoi (a) fisma.fi

13. Suomen vastuut seuraavan vuoden aikana

Suomalaisten delegaattien vastuut säilyivät pääosin samoina kuin viime vuonna. Ohessa luettelo keskeisimmistä voimassa olevista nimityksistä ja vastuista seuraavan vuoden ajaksi:

- Pekka Forselius Project Editor ISO/IEC 29155-4 (IT Project Benchmarking - Data collection and maintenance), co-editor ISO/IEC 29155-3 (Benchmarking Reporting), co-editor ISO/IEC 14143 Part 6 (Guide for use of ISO/IEC 14143 series)
- Timo Käkölä, useiden WG4:n standardien co-editor aihepiirissä Software Product Line Engineering and Management
- Risto Nevalainen, jäsen Business Planning Group; Project Editor ISO/IEC 33010 Guidance for Process Assessment
- Markku Tukiainen co-editor ISO/IEC 25010 (Product Quality model), 25011 (Service quality model) ja ISO/IEC 25022 (Quality in Use) projekteissa; lisäksi hänestä tulee standardin ISO/IEC TR 12182 päivityksen co-editor

- Timo Varkoi, jäsen SWG5 (Standards Management Group); Project Editor ISO/IEC 15504 Part 5 muutos 33061 Software Process Assessment Model standardiksi, co-editor ISO/IEC 33051 A process reference model for information security management ja ISO/IEC 33071 A process assessment model for information security management.

14. Seuraavat kokoukset ja lisätiedot

Vuosittain pidetään iso yhteinen, kaikkien työryhmien yleiskokous eli Plenary. Kokous on yleensä toukokuun loppupuolella. Seuraavat Plenaryt:

Vuosi	Aika	Paikka
2016	tuokok. loppu	Suzhou, Kiina
2017		Malesia
2018		Intia

Kukin työryhmä pitää puolivuositaisen välikokouksensa. Interim meeting on kokous, jossa keskenään yhteistyötä tekevät työryhmät pyrkivät kokoontumaan samaan aikaan, yleensä marraskuussa. Seuraavat Interim-kokoukset:

Vuosi	Aika	Paikka
2015	2-6.11.2015	Hoboken, NJ, USA (New York) Stevens Institute of Technology
2016	14-18.11.2016	Berliini ja Stuttgart, Saksa
2017		Cancun, Meksiko

Tiedossa olevat työryhmien seuraavat kokoukset:

WG	Aika	Paikka
WG02	2-6.11.2015	Hoboken, NJ, USA (New York)
WG04	2-6.11.2015	Hoboken, NJ, USA (New York)
WG06	1-6.11.2015	Shanghai, Kiina
WG07	2-6.11.2015	Hoboken, NJ, USA (New York)
WG10	2-6.11.2015	Hoboken, NJ, USA (New York)
WG19	-	ei kokousta
WG20	2-6.11.2015	Hoboken, NJ, USA (New York)
WG21	26-29.10.2015	Rooma, Italia
WG24	9-13.11.2015	Tokio, Japani
WG26	17-22.1.2016	Nürnberg, Saksa
WG28	16-18.11.2015	Gaithersburg, MD, USA
WG42	2-6.11.2015	Hoboken, NJ, USA (New York)

Standardien kehittämistyön etenemisen vaiheet (WD, CD, DIS, FDIS...) on selostettu ISO:n verkkosivulla: http://www.iso.org/iso/home/standards_development/resources-for-technical-work/stages_table.htm

Perus- ja lisätietoja kokouksesta sekä useimmat sen dokumentit ovat saatavissa FiSMAn kautta. Kyselyt:

- Risto Nevalainen, risto.nevalainen (a) fisma.fi
- Timo Varkoi, timo.varkoi (a) fisma.fi
- Pekka Forselius, FiSMA ry, pekka.forselius (a) fisma.fi